

Opinie - Complexe facturen, enorme winsten (5.3.12)

De Belgische regering wil de energieprijzen blokkeren. Dat heeft het kernkabinet beslist, op voorstel van de staatssecretaris voor Energie Melchior Wathelet (CDH) en de minister van Consumentenzaken Johan Vande Lanotte (SP.a). (DS 2 & 3 maart) Bij consumenten met een variabel energiecontract wordt het elektriciteits- en gasstarief normaal gezien elke drie maanden automatisch aangepast aan de internationale marktprijzen. Dat verandert nu. Vanaf 1 april worden de energieprijzen bevroren. Electrabel & co zullen stijgende prijzen op de internationale markten dus niet langer aan hun klanten kunnen doorrekenen.

Een goede zaak voor de consument, lijkt het. Maar een vette vis kun je het voorstel van Wathelet en Vande Lanotte toch niet noemen.

De regering houdt om te beginnen een grote slag om de arm. Bij 'een onvoorziene evolutie op de internationale markt van de grondstoffen' zal de regering 'de prijsblokkering weer kunnen opheffen'. Zo schieten we natuurlijk niet veel op. Het is precies tegen dat soort onvoorziene prijsschokken dat consumenten moeten beschermd worden. Als de energieprijzen feller stijgen dan verwacht, dreigt de consument dus toch nog het kind van de rekening te worden.

De prijsblokkering is bovendien van korte duur. De automatische prijsaanpassingen die voorzien waren op 1 juli en 1 oktober gaan niet door. Maar uitstel is geen afstel. Op 1 januari 2013 kunnen de energieprijzen weer ongehinderd stijgen.

De variabele energiecontracten blijven ondertussen gewoon bestaan. Vande Lanotte en Wathelet willen die prijsformules in de loop van dit jaar weliswaar onder de loep nemen, maar enkel om de formules "objectiever en pertinenter te maken". Dat is een gemiste kans. Variabele energiecontracten kunnen beter helemaal verdwijnen.

Ten eerste. De variabele prijsformules van de leveranciers zijn voor leken bijzonder complex. (zie kaderstukje) De Federale Ombudsman voor Energie stelt in zijn jaarverslag vast dat die indexeringsformules "zeer moeilijk te begrijpen zijn" en "weinig transparant". Energieleveranciers zijn weliswaar verplicht om hun tariefformules te publiceren, maar wie de weg wil vinden in de doolhof van prijsformules en indexeringsparameters kan maar beter een universitair masterdiploma in de economie op zak hebben. Of weet u wél waar de parameters 'Endex', 'Coal311' of 'Ifnu' voor staan?

De 'IEM-index' van Luminus bijvoorbeeld is zo ingewikkeld dat ze evengoed uit een handboek quantumfysica had kunnen komen. Wie begrijpt dat nog? 'DAH311' bijvoorbeeld, één van de parameters uit de Luminus-formule, staat voor de gasprijs op de groothandelsmarkt van Zeebrugge. Als u dat zelf wil narekenen, moet u de gespecialiseerde publicatie "Heren Report European Spot Gas Markets" van uw salontafel gritsen. Kijk onder de titel "Continental Price Assessment" - ondertitel "Zeebrugge Hub Day ahead" - en bereken het gemiddelde van de hoge en lage dagprijzen van de voorbije drie maanden. Eenvoudig en transparant?

Ten tweede. Variabele prijsformules zijn niet alleen nodeloos ingewikkeld, ze hebben ook maar bitter weinig met de realiteit te maken. De energiewaakhond CREG pleitte er vorig jaar al voor om de NC-formule van Electrabel te verbieden 'omdat ze niet de evolutie van de reële productie- en aankoopkosten van elektriciteit weergeeft'. Maar Electrabel is niet de enige leverancier die creatieve indexformules verzint. Nuon en Essent klikken de energiefacturen van hun klanten bijvoorbeeld vast aan de beurskoersen op de Nederlandse energiebeurs Endex, hoewel daar nauwelijks stroom uit België verhandeld wordt.

Ten derde. De automatische koppeling van onze facturen aan complexe prijsformules krikt de winstmarges van de leveranciers kunstmatig omhoog. De energiewaakhond CREG wees in haar laatste prijzenrapport nadrukkelijk op de wel heel 'riante leveranciersmarges' van de energiebedrijven. Electrabel zag haar winstmarge de voorbije twee jaar met 28 procent stijgen, berekende de CREG. Essent streek zelfs 47 procent meer winst op. Luminus tekende in 2011, op

één jaar tijd, een winstgroei op van 74 procent, een resultaat dat de energiereus in geen enkel ander land evenaarde. Volgens moedergroep EDF was de spectaculaire winststijging ondermeer te danken aan "de hogere winstmarges op de verkoop van elektriciteit en gas' in ons land.

Hoog tijd dus om daar iets aan te doen. Consumenten hebben recht op een eerlijke, stabiele energieprijs. In plaats van energiebedrijven vrij spel te geven, kan de overheid Electrabel & co perfect verplichten om voortaan enkel nog vaste tarieven aan te bieden. Kleine leveranciers als EcoPower en Lampiris doen dat vandaag al. Geen wirwar van tariefformules, maar één elektriciteitsstarief met een vaste prijs. Zo beperk je gezinnen tegen prijsschokken op de internationale energiemarkten en snoei je bovendien in de wildgroei aan tariefformules in de vrije energiemarkt. En daar heeft de consument alleen maar voordeel bij.

Tom De Meester

PVDA-energiespecialist

(kaderstukje)

Bent u nog mee?

Reken eens uw stroomprijs uit

Prijsformules van de vier grootste energieleveranciers

Nuon

$IXC = 2,194 * (1 + (End_Qq - End_Q0)/End_Q0).$

Luminus

$IEM = 0,684633 + 0,03856 * DAH311 + 0,006321 * Belpex311 + 0,002479 * Coal311.$

Electrabel

$NC = 0,214 + 0,260 Ifnu + 0,375 lcoal + 0,240 loil + 1,195 (1-Ifnu) lspotgas$

Essent

$PIQ = 0,042028 * Endex (4dpe,0,3)$

Dit opiniestuk verscheen eerder in De Standaard van 5 maart 2012